

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Transitie tussen de Romeinse periode en de vroege middeleeuwen in een perifeer gelegen microregio van Noord-Francia: de Pagus Renensis van de 4de tot de 8ste eeuw na Chr. : Een archeologische synthese

Annaert, H.E.A.P.

Citation

Annaert, H. E. A. P. (2022, September 15). *Transitie tussen de Romeinse periode en de vroege middeleeuwen in een perifeer gelegen microregio van Noord-Francia: de Pagus Renensis van de 4de tot de 8ste eeuw na Chr. : Een archeologische synthese*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3458544>

Version: Publisher's Version

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3458544>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

9

LIJSTEN VAN FIGUREN, PLATEN, TABELLEN EN GRAFIEKEN

9 Lijsten van figuren, platen, tabellen en grafieken

Lijst van de figuren/*List of the figures*

- Fig. 2.1 Kadasterplan met aanduiding van de werkputten van campagne 2001-2003 (A), de proefsleuven van 2004 (B) en de werkputten van campagne 2007-2010 (C) – © AGIV en agentschap Onroerend Erfgoed.
Cadastral map with indication of the trenches of campaigns 2001-2003 (A), 2004 (B) and 2007-2010 (C) - © AGIV and Flemish Heritage Agency.
- Fig. 2.2 Algemeen opgravingsplan van de site Nierlenders te Broechem - © agentschap Onroerend Erfgoed.
General plan of the excavation Nierlenders at Broechem – © Flemish Heritage Agency.
- Fig. 2.3 Toepassing van de techniek van het bloklichten - © agentschap Onroerend Erfgoed.
Methodology of block lifting of the grave goods – © Flemish Heritage Agency.
- Fig. 2.4 Situering van Broechem in Vlaanderen -© AGIV.
The location of Broechem in Flanders – © AGIV.
- Fig. 2.5 De centrale hoger gelegen zone in de Scheldevallei, omgeven door riviervalleien -© AGIV.
The central positioned elevated area in the Scheldt-valley, surrounded by river valleys – © AGIV.
- Fig. 2.6 Situering van het bisdom Kamerijk ten opzichte van de bisdommen Doornik en Luik - © agentschap Onroerend Erfgoed.
Situation of the diocese of Kamerijk in relation to those of Tournai and Liège – © Flemish Heritage Agency.
- Fig. 2.7 Ligging van Broechem in het Frankische koninkrijk Austrasië- © agentschap Onroerend Erfgoed.
Location of Broechem in the Frankish kingdom Austrasia – © Flemish Heritage Agency.
- Fig. 2.8 Situering van het studiegebied in de laat-Romeinse provincie *Germania Secunda* - © AGIV & DARMC.
Location of the study area in the Late Roman province Germania Secunda – © AGIV and DARMC.
- Fig. 2.9 Afbakening studiegebied *pagus Renensis* binnen de provincie Antwerpen (schaal 1:400.000) – © AGIV.
Delimitation of the study area Pagus Renensis in the province of Antwerp (scale 1:400.000) – © AGIV.

- Fig. 2.10 Situering van het studiegebied van de *pagus Renensis* (geel opgevuld) binnen het Maas-Demer-Scheldegebied van Theuws 1988 (blauw) en het studiegebied van Turnhoutervoorde tot Strienemonde van Leenders 1996 (rood) – Schaal 1:800.000 – © AGIV en Open Geo Groep.
Situation of the study area Pagus Renensis (yellow) within Theuws' Meuse-Demer-Scheldt-region (Theuws 1988 - blue circle) and Leenders' study area Turnhoutervoorde to Strienemonde (Leenders 1996 - red circle) – Scale 1:800.000 – © AGIV and Open-Geo-Groep.
- Fig. 3.1 Verspreiding van de vindplaatsen uit de 4de tot 6de eeuw binnen het *pagus-Renensis*-gebied – © AGIV.
Distribution of the sites from the 4th to 6th centuries AD in the pagus Renensis – © AGIV.
- Fig. 3.2 A. Situering laat-Romeinse plattegrond te Grobbendonk-Steenberg - © Reyns & Cléda 2018, fig. 27.
A. Location of the ground plan of the Late Roman building at Grobbendonk-Steenberg - © Reyns & Cléda 2018, fig. 27.
 B. Laat-Romeinse gebouwplattegrond te Grobbendonk-Steenberg - © Reyns & Cléda 2018, fig. 41.
B. Ground plan of the Late Roman building at Grobbendonk-Steenberg - © Reyns & Cléda 2018, fig. 41.
- Fig. 3.3 Situering van de laat-Romeinse hutkommen te Grobbendonk-Steenberg - © Reyns & Cléda 2018, fig. 53.
Location of the Late Roman sunken floor huts at Grobbendonk-Steenberg - © Reyns & Cléda 2018, fig. 53.
- Fig. 3.4 Hutkom 239 te Grobbendonk-Vorselaarsebaan - © Reyns et al. 2014.
Sunken floor hut 239 at Grobbendonk-Vorselaarsebaan - © Reyns et al. 2014.
- Fig. 3.5 Handgevormd aardewerk uit de kuil te Mortsel-Steenakker - ©agentschap Onroerend Erfgoed.
Handmade pottery from the pit at Mortsel-Steenakker – © Flemish Heritage Agency.
- Fig. 3.6 Eenbeukige gebouwplattegrond te Wijnegem-Blikstraat - © prov. Antwerpen, dienst erfgoed.
One-aisled ground plan at Wijnegem-Blikstraat – prov. of Antwerp, Heritage Service.
- Fig. 3.7 Verspreiding van vindplaatsen met sporen van bewoning uit de 7de en 8ste eeuw binnen het *pagus-renensis*-gebied - © AGIV.

Distribution of the sites with settlement traces from the 7th and 8th centuries AD in the pagus Renensis.- © AGIV.

- Fig. 3.8 A. Eenbeukige gebouwplattegrond te Zwijndrecht-Laarstraat - © Claessens & Coremans 2017.
A. One-aisled ground plan at Zwijndrecht-Laarstraat - © Claessens & Coremans 2017.
- B. Palenrij in het verlengde van de noordelijke gebouwwand te Zwijndrecht-Laarstraat- © Claessens & Coremans 2017.
B. Row of post holes in the extension of the north building wall at Zwijndrecht-Laarstraat - © Claessens & Coremans 2017.
- Fig. 3.9 De vroegmiddeleeuwse huisplattegronden van Geel-Eikevelden - © Mervis & Deville 2014A.
The ground plans of Early Medieval buildings at Geel-Eikevelden - © Mervis & Deville 2014A.
- Fig. 3.10 Vroegmiddeleeuwse gebouwplattegronden te Kasterlee-Binnenpad – © Jennes et al. 2019.
Ground plans of Early Medieval buildings at Kasterlee-Binnenpad - © Jennes et al. 2019.
- Fig. 3.11 A. Vroegmiddeleeuwse gebouwplattegrond A te Vorst-Oost-Molenveld - © Van Liefferinge 2009B.
A. Ground plan of Early Medieval building A at Vorst-Oost-Molenveld - © Van Liefferinge 2009B.
- B. Vroegmiddeleeuwse gebouwplattegrond E te Vorst-Oost-Kapelleveld – © Schurmans 2016.
B. Ground plan of Early Medieval building E at Vorst-Oost-Molenveld - © Schurmans 2016.
- Fig. 3.12 A. Vroegmiddeleeuwse gebouwplattegrond te Olen-Wilgenstraat – © Reyns & Bruggeman 2012.
A. Ground plan of an Early Medieval building at Olen-Wilgenstraat - © Reyns & Bruggeman 2012.
- B. Vroegmiddeleeuwse plattegrond (?) te Olen-Wilgenstraat – © Reyns & Van Celst 2012A.
B. Ground plan of an Early Medieval building (?) at Olen-Wilgenstraat - © Reyns & Van Celst 2012A.
- Fig. 3.13 De hypothetische gebouwstructuren J en K en niet te dateren plattegronden te Olen-Lammerdries – © Van de Velde et al. 2011.

Hypothetical building structures J and K and the undatable ground plans at Olen-Lammerdries - © Van de Velde et al. 2011.

- Fig. 3.14 Vroegmiddeleeuwse tweebeukige plattegrond met aanbouw van Zoerle-Gevaertlaan – © Weekers-Hendricks 2017.
Two-aisled Early Medieval ground plan with annex at Zoerle-Gevaertlaan - © Weekers-Hendricks 2017.
- Fig. 3.15 Smetlkroesjes uit Nijlen-Mussenpad – © agentschap Onroerend Erfgoed.
Crucibles found at Nijlen-Mussenpad – © Flemish Heritage Agency.
- Fig. 3.16 Verspreiding van de funeraire sites uit de 4de tot 6de eeuw binnen het *pagus-Renensis-gebied* – © AGIV.
Distribution of the funerary sites from the 4th to 6th centuries AD in the Pagus Renensis – © AGIV.
- Fig. 3.17 Verspreiding van de funeraire sites uit de 7de en 8ste eeuw binnen het *pagus-Renensis-gebied* – © AGIV.
Distribution of the funerary sites dated in the 7th and 8th centuries in the Pagus Renensis – © AGIV.
- Fig. 3.18 Verspreiding van de funeraire sites uit de 7de en 8ste eeuw binnen het *pagus-Renensis-gebied* – © AGIV.
Distribution of the funerary sites dated in the 7th and 8th centuries in the Pagus Renensis – © AGIV.
- Fig. 3.19 Vroegmiddeleeuwse vermeldingen van plaatsnamen in de provincie Antwerpen uit documenten ouder dan de 12de eeuw - © AGIV.
Early Medieval mentions of place names in the province of Antwerp, from documents older than the 12th century AD. – © AGIV.
- Fig. 3.20 Plaatsen te situeren in de *pagus Renensis* of *pagus Taxandriae* zoals vermeld in de geschreven bronnen vóór de 12de eeuw - © AGIV.
Places situated in the Pagus Renensis or Pagus Taxandriae as mentioned in the written sources older than the 12th century AD. – © AGIV.
- Fig. 3.21 Voormiddeleeuwse namen in de provincie Antwerpen - © AGIV.
Pre-Medieval toponyms in the province of Antwerp – © AGIV.
- Fig. 3.22 *-hem/-heim en -ingen/-inga-heem*-namen in de provincie Antwerpen - © AGIV.
-hem/-heim and -ingen/-inga-heem-toponyms in the province of Antwerp – © AGIV.
- Fig. 3.23 *-zele/-sele*-namen in de provincie Antwerpen - © AGIV.
-zele/-sele-toponyms in the province of Antwerp – © AGIV.
- Fig. 3.24 *-lo*-namen in de provincie Antwerpen - © AGIV.

- lo-toponyms in the province of Antwerp – © AGIV.
- Fig. 3.25 -hove-namen in de provincie Antwerpen - © AGIV.
 -hove-toponyms in the province of Antwerp – © AGIV.
- Fig. 3.26 Scandinavische toponiemen rond Antwerpen - © AGIV.
 Scandinavian toponyms around Antwerp – © AGIV.
- Fig. 3.27 A: Heatmaps van de -(inga)hem-toponiemen (links) en B: de -sele-toponiemen (rechts) - © AGIV.
 A: Heatmaps of the -(inga)hem-toponyms (left) and B: -sele-toponyms (right) – © AGIV.
- Fig. 3.28 A: Heatmaps van de -hove-toponiemen (links) en B: de -lo-toponiemen (rechts) - © AGIV.
 A. Heatmaps of the -hove-toponyms (left) and B: the -lo-toponyms (right) – © AGIV.
- Fig. 4.1 Leefgebied van de Germaanse volkeren die in de 3de en 4de eeuw periode bekend zijn als Franken (© Nonn 2010, 16, kaart 1).
 Habitat of the German tribes known as Franks in the 3th and 4th centuries (© Nonn 2010, 16, map 1).
- Fig. 4.2 Hydrografische situatie binnen het studiegebied -© AGIV.
 Hydrographic situation of the study area – © AGIV.
- Fig. 4.3 Evolutie van het rivierennet in het Scheldebekken sinds het laat-Tertiair (uit: Van Strydonck & De Mulder 2010, 16: fig. 4).
 Evolution of the river network in the Scheldt basin since the late Tertiary phase (from: Van Strydonck & De Mulder 2010, 16: fig. 4).
- Fig. 4.4 Bodemassociatiekaart Vlaanderen – © AGIV.
 Map of the soil associations in Flanders – © AGIV.
- Fig. 4.5 Detail uit de bodemassociatiekaart Vlaanderen: provincie Antwerpen – © AGIV.
 Detail from the map of soil associations in Flanders: province of Antwerp – © AGIV.
- Fig. 4.6 Uittreksel uit het Digitaal Hoogtemodel (DHM) met centraal het interfluviaal gebied tussen Schelde, Schijnen, Netes en Rupel; ten westen de Cuesta van het Waasland; ten noorden de helling van het Kempens Plateau en ten oosten de lijn van de Diestiaan heuvels – © AGIV.
 Detail of the DHM with the central interfluvial area limited by Scheldt, Schijn, Nethes and Rupel; in the west the cuesta of the Waasland; in the north the Campine Plateau and in the east the Diestian hills – © AGIV.

- Fig. 4.7 Hypothetische Reconstructie van het Romeinse wegenet ten noorden van de weg Boulogne-Keulen (© AGIV).
Hypothetical reconstruction of the Roman road network north of the Boulogne-Cologne road – © AGIV.
- Fig. 4.8 A. Verspreiding laat-Romeinse sites - © AGIV.
A. Distribution of Late Roman sites – © AGIV.
- B. Verspreiding Merovingische sites -© AGIV.
B. Distribution of Merovingian sites – © AGIV.
- Fig. 4.9 Op de 18de-eeuwse Frickxkaart zijn ten zuiden van Broechem nog de restanten zichtbaar van het oorspronkelijke Waverwoud - © AGIV & Koninklijke Bibliotheek Brussel.
On the Frickxmap (18th century) remnants of the original Waver woods are still visible - © AGIV & Royal Library Brussels.
- Fig. 4.10 A. De Sacramentsprocessie van Ename (O.-VI.) waar het beeld van Sint-Laurentius rond gedragen werd (bron: <https://enamemijndorp.com>).
A. Sacramental procession at Ename (East Flanders) during which the statue of Saint Laurentius is carried around (source: <https://enamemijndorp.com>).
- B. 19de-eeuwse ex voto's uit de Sint-Vincentiuskapel van Maarkedal (O.-VI. - ©Het Nieuwsblad, 08/02/2018).
B. Ex votos from the 19th century in the Saint Vincentius chapel at Maarkedal (East Flanders - (©Het Nieuwsblad, 08/02/2018).
- Fig. 4.11 Verspreiding van de vroegmiddeleeuwse grafvelden in Vlaanderen- © AGIV.
Distribution of the Early Medieval cemeteries in Flanders – © AGIV.
- Fig. 4.12 Verspreiding van vroegmiddeleeuwse grafvelden met crematiegraven in België – © AGIV.
Distribution of Early Medieval cemeteries with cremation graves in Belgium – © AGIV.
- Fig. 4.13 Verspreiding van vroegmiddeleeuwse paardengraven in België - © AGIV.
Distribution of Early Medieval horse burials in Belgium – © AGIV.
- Fig. 4.14 Bollendorf (D): stenen vrouwelijk afgodsbeeld dat Willibrordus in de 7de/8ste eeuw in een kruis omvormde- foto R. Annaert (maart 2018).
Bollendorf (D): stone female idol transformed in a cross by Willibrord in the 7th/8th century AD – photo R. Annaert (March 2018).
- Fig. 4.15 Bollendorf (D): Mariaverering in een boom – foto R. Annaert (maart 2018).
Bollendorf (D): Maria worship in a tree – photo R. Annaert (March 2018).
- Fig. 4.16 Verspreiding van het Sint-Petrus-patroniem in Vlaanderen - © AGIV.

Distribution of Saint Peter parishes in Flanders – © AGIV.

Fig. 4.17 Verspreiding van het Sint-Martinus-patroniem in Vlaanderen - © AGIV.
Distribution of Saint Martin parishes in Flanders – © AGIV.

Fig. 4.18 Verspreiding van het Sint-Amandus-patroniem in Vlaanderen - © AGIV.
Distribution of Saint Amandus parishes in Flanders – © AGIV.

Fig. 4.19 Verspreiding van patroniemen van vroegmiddeleeuwse bisschoppen in Vlaanderen - © AGIV.
Distribution of parishes with Early Medieval episcopal names in Flanders – © AGIV.

Fig. 4.20 Verspreiding van het Onze-Lieve-Vrouw-patrocinium in de provincie Antwerpen - © AGIV.
Distribution of Our Lady parishes in the province of Antwerp – © AGIV.

Fig. 4.21 Verspreiding van de Bavo- en Willibrord-patroniemen in Vlaanderen - © AGIV.
Distribution of Bavo and Willibrord parishes in Flanders – © AGIV.

Fig. Cat. 1 Studiegebied met fusiegemeenten – © AGIV.
Study area with main municipalities – © AGIV.

Fig. Cat. 2 Verspreiding van de vindplaatsen in de *pagus Renensis* met een datering in de 3de en 4de eeuw– © AGIV.
Distribution of the sites in the Pagus Renensis dated in the 3th and 4th centuries – © AGIV.

Fig. Cat. 3 Verspreiding van de vindplaatsen in de *pagus Renensis* met een datering in de 5de en 6de eeuw– © AGIV.
Distribution of the sites in the Pagus Renensis dated in the 5th and 6th centuries – © AGIV.

Fig. Cat. 4 Verspreiding van de vindplaatsen in de *pagus Renensis* met een datering in de 7de en 8ste eeuw– © AGIV.
Distribution of the sites in the Pagus Renensis dated in the 7th and 8th centuries – © AGIV.

Fig. Cat. 5 Verspreiding van de niet gedateerde vindplaatsen in de *pagus Renensis* – © AGIV.
Distribution of the undated sites in the Pagus Renensis - © AGIV.

Lijst van de platen/List of the plates

Pl. 1 Opgravingsplan van het vroegmiddeleeuwse grafveld op de Nierlenders te Broechem– © Onroerend Erfgoed.

Map of the Early Medieval cemetery at the Nierlenders at Broechem – © Flemish Heritage Agency.

- Pl. 2 Verspreiding van alle vindplaatsen in de *pagus Renensis* vermeld in de catalogus – © AGIV.
Distribution of all archaeological sites in the Pagus Renensis mentioned in the catalogue – © AGIV.
- Pl. 3 Verspreiding van de vindplaatsen in de *pagus Renensis* met een datering tussen de 4de en 6de eeuw– © AGIV.
Distribution of the sites in the Pagus Renensis dated in the 4th till 6th century - © AGIV.
- Pl. 4 Verspreiding van de vindplaatsen in de *pagus Renensis* met een datering tussen de 7de en 8ste eeuw– © AGIV.
Distribution of the sites in the Pagus Renensis dated in the 7th and 8th centuries – © AGIV.

Lijst van de tabellen/*List of the tables*

- Tabel 3.1 Overzicht van de Romeinse bewoning in de *pagus Renensis* met aanduiding van eventuele continuïteit in laat-Romeinse en Merovingische periode.
Overview of the Roman settlement sites in the Pagus Renensis with indication of any continuity in the Late Roman or Merovingian periods.
- Tabel 3.2 Verspreiding van de vindplaatsen uit de 4de tot 6de eeuw binnen het *pagus-Renensis*-gebied.
Distribution of the sites from the 4th to 6th centuries AD in the Pagus Renensis.
- Tabel 3.3 Verspreiding van de vindplaatsen uit de 7de tot 8ste eeuw binnen het *pagus-Renensis*-gebied (incl. niet gedateerde vroegmiddeleeuwse locaties).
Distribution of sites from the 7th and 8th centuries AD in the Pagus Renensis (non-dated sites included).
- Tabel 3.4 Overzicht van grafvelden uit de 5de tot 8ste eeuw in het *pagus Renensis*-gebied.
Overview of the cemeteries dated in the 5th to 8th centuries in the Pagus Renensis.
- Tabel 4.1 Chronologisch overzicht van de vroegmiddeleeuwse nederzettingslocaties in de *pagus Renensis*.
Chronological overview of the Early Medieval settlement sites in the Pagus Renensis.

Tabel 4.2	Situering van de vindplaatsen in het hydrografisch systeem van de <i>pagus Renensis</i> . <i>Situation of the sites in the hydrographic system of the Pagus Renensis.</i>
Tabel 4.3	Hydrografische situering van de vindplaatsen in de <i>pagus Renensis</i> binnen het stroomgebied van Grote en Kleine Nete. <i>Hydrographic situation of the sites in the Pagus Renensis in the basin of the Grote and Kleine Nethe basin.</i>
Tabel 4.4	Hydrografische situering van de vindplaatsen in de <i>pagus Renensis</i> binnen het stroomgebied van Grote en Kleine Schijn. <i>Hydrographic situation of the sites in the Pagus Renensis in the basin of the Grote and Kleine Schijn.</i>
Tabel 4.5	Hydrografische situering van de vindplaatsen in de <i>pagus Renensis</i> binnen het stroomgebied van de Schelde. <i>Hydrographic situation of the sites in the Pagus Renensis in the Scheldt basin.</i>
Tabel 4.6	Hydrografische situering van de vindplaatsen in de <i>pagus Renensis</i> binnen het stroomgebied van de Rupel. <i>Hydrographic situation of the sites in the Pagus Renensis in the Rupel basin.</i>
Tabel 4.7	Hydrografische situering van de vindplaatsen in de <i>pagus Renensis</i> binnen het stroomgebied van de Dijle. <i>Hydrographic situation of the sites in the Pagus Renensis in the Dyle basin.</i>
Tabel 4.8	De bodemkundige gesteldheid van de vindplaatsen binnen de <i>pagus Renensis</i> . <i>The soil conditions of the sites in the Pagus Renensis.</i>
Tabel 4.9	Topografische situering van de vindplaatsen binnen de <i>pagus Renensis</i> . <i>Topographic situation of the sites in the Pagus Renensis.</i>
Tabel 4.10	Laat-Merovingische grafvelden met gelijktijdige bewoningssporen. <i>Late Merovingian cemeteries with contemporaneous settlement traces.</i>
Tabel 4.11	Verhouding van het aantal graven mét en zonder bijgaven in de <i>Pagus Renensis</i> . <i>Ratio of the number of graves with and without grave goods in the Pagus Renensis.</i>

Lijst van de grafieken/*List of the graphs*

Grafiek 4.1	A. Hydrografische situering van de vindplaatsen binnen de <i>pagus Renensis</i> (afstanden in m). <i>A. Hydrographic situation of the sites in the Pagus Renensis (distances in m).</i>
-------------	--

B. Hydrografische situering van de vindplaatsen in de *pagus Renensis* binnen het Netebekken (afstanden in m).

B. Hydrographic situation of the sites in the Pagus Renensis in the Nethe basin (distances in m).

C. Hydrografische situering van de vindplaatsen in de *pagus Renensis* binnen het Schijnbekken (afstanden in m).

C. Hydrographic situation of the sites in the Pagus Renensis in the Schijn basin (distances in m).

D. Hydrografische situering van de vindplaatsen in de *pagus Renensis* binnen het stroomgebied van de Schelde (afstanden in m).

D. Hydrographic situation of the sites in the Pagus Renensis in the Scheldt basin (distances in m).

E. Hydrografische situering van de vindplaatsen in de *pagus Renensis* binnen het stroomgebied van de Rupel (afstanden in m).

E. Hydrographic situation of the sites in the Pagus Renensis in the Rupel basin (distances in m).

F. Hydrografische situering van de vindplaatsen in de *pagus Renensis* binnen het stroomgebied van de Dijle (afstanden in m).

F. Hydrographic situation of the sites in the Pagus Renensis in the Dyle basin (distances in m).

Grafiek 4.2 A. Hydrografische situering van de nederzettingen binnen de *pagus Renensis* per rivierbekken (afstanden in m).

A. Hydrographic situation of the settlement sites in the Pagus Renensis per river basis (distances in m).

B. Hydrografische situering van de funeraire sites binnen de *pagus Renensis* per rivierbekken (afstanden in m).

B. Hydrographic situation of the funerary sites in the Pagus Renensis per river basin (distances in m).

C. Hydrografische situering van de prospectievondsten binnen de *pagus Renensis* per rivierbekken (afstanden in m).

C. Hydrographic situation of the survey finds in the Pagus Renensis per river basin (distances in m).

D. Hydrografische situering van de losse vondsten binnen de *pagus Renensis* per rivierbekken (afstanden in m).

D. Hydrographic situation of the loose finds in the Pagus Renensis per river basin (distances in m).

E. Hydrografische situering van de verschillende soorten vindplaatsen binnen de *pagus Renensis* (afstanden in m).

E. Hydrographic situation of the different categories of sites in the Pagus Renensis (distances in m).

Grafiek 4.3 A. Bodemtypes van de verschillende soorten vindplaatsen binnen de *pagus Renensis*.

A. Soil types of the different categories of sites in the Pagus Renensis.

B. Drainageklassen van de verschillende soorten vindplaatsen binnen de *pagus Renensis*.

B. Drainage classes of the different categories of sites in the Pagus Renensis.

Grafiek 4.4 A. Topografische situering van de verschillende soorten sites binnen de *pagus Renensis*.

A. Topographic situation of the different categories of sites in the Pagus Renensis.

B. Hoogteligging van de verschillende soorten vindplaatsen binnen de *pagus Renensis* (in m).

B. Elevation of the different categories of sites in the Pagus Renensis (in m).

